

Cultuur en media

Investeren in de rijkdom van cultuur

Een veelzijdige, rijke cultuur is een sleutel tot een meer kwaliteitsvol leven. Kunst is nodig, goede kunst is kritisch, schopt tegen schenen en stelt vragen, houdt een samenleving waakzaam. Kunst is zuurstof voor een zelfkritische dynamische progressieve democratie. Een groen cultuurbeleid is dan ook een van de wezenlijke 'tools', instrumenten om tot een rijke maatschappij te komen. Cultuur emancipeert en verenigt, en kan ook zorgen voor onthaasting en ontspanning.

Groen! staat voor een cultuurbeleid dat vertrekt van wat van onderuit groeit en opborrelt, met zowel aandacht voor de kunstenaars, de professionele cultuurinstellingen als voor verenigingen, voor wijk- en buurtinitiatieven, artistiek werk, erfgoedinitiatieven, enz. Groen! ijvert voor kwaliteit en verscheidenheid van cultuur. We leggen in het cultuurbeleid de nadruk op duurzaamheid.

Onze drie hoofdlijnen toegelicht:

- *Kiezen voor kwaliteit en verscheidenheid*

Ook in economische crisistijden moet de overheid blijven investeren in cultuur. Kunst en cultuur alleen overlaten aan de markt betekent inhoudelijke verschraling en verarming. Als de overheid niet regulerend optreedt dan worden enkel de portefeuilles van de grote commerciële spelers gespijsd. Zij bezetten bovendien steeds nadrukkelijker het culturele landschap en het beeldscherm en worden steeds meer de smaakbepalers. Cultuur is geen waspoeder. Voor Groen! mag het cultureel aanbod geen eenheidsworst worden maar moet rijk en verscheiden zijn in alle opzichten.

Groen! pleit voor een krachtig cultuurbeleid. Dat betekent dat de overheid voldoende middelen blijft vrijmaken en investeert in inhoudelijke vernieuwing. De verschillende decreten moeten ruimte scheppen voor initiatieven die buiten de lijnen kleuren. De overheid moet duidelijke aandachtspunten en criteria bevatten, en zich niet inhoudelijk bemoeien. Zo scheidt een overheid optimale voorwaarden om cultuur in al zijn rijkdom te laten bloeien. Dat is voor Groen! de basis van een duurzaam en eigentijds cultuurbeleid.

Voor onze kinderen en jongeren zijn televisie, radio en het internet vandaag bijzonder invloedrijke media. Te weinig wordt die invloed aangewend om een rijk en kwaliteitsvol cultureel aanbod tot in de huiskamers van alle mensen te brengen en in de leefwereld van kinderen en jongeren binnen te dringen. Groen! wil dan ook dat de volgende minister van Cultuur ook de minister van Media is. Niet de kijkcijfers en de marketeers moeten de programmatie van de openbare omroep bepalen. Creaties - in verschillende genres en los van kijkcijfers - actief ondersteunen, via coproductie, promotie, captatie, het is een taak van de VRT. Cultuur tonen en signaleren wat er gespeeld, geschreven en gemaakt wordt is een van haar kerntaken. Groen! wil dat morgen iedereen over een rode knop beschikt om te mogen proeven van een nog grotere rijkdom, verscheidenheid, variatie en kwaliteit.

Met de onthaaste school willen wij alle kinderen dezelfde toegang geven tot cultuur, zowel actief (scheppend) als receptief. De onthaaste school heeft een derde aandacht voor het hoofd, een derde voor de handen (creatie) en een derde voor het hart (emotionele ontwikkeling). Alle talenten van alle kinderen krijgen er alle kansen. De onthaaste school zet de volledige ontwikkeling van het kind centraal en maakt van de school een spil in het dorps-, buurt-, of wijkgebeuren. Ouders, welzijnscentra, sportverenigingen en kunstonderwijs en cultuurcentra en verenigingen worden nauw bij het schoolgebeuren betrokken. Groen! zet op die manier concreet en stevig in op cultuureducatie –

de sleutel tot participatie - voor alle kinderen van jongs af aan. Cultuur via scholen is ook basisdemocratisch, kinderen uit alle milieus wonen voorstellingen bij, maken kennis met de lokale bibliotheek, het museum...

Kiezen voor verscheidenheid is ook kiezen voor verscheidenheid aan publiek dat cultuur consumeert. Wij willen aandacht voor alle generaties, ook ouderen, ook voor participatie van personen met een beperking.

Ten slotte kiest ook een aantal kleinere commerciële actoren voor kwaliteit en voor producties die zich buiten de mainstream bevinden. Die moeten we durven beschermen. Hierbij denken we aan de arthouse cinema's en de kleinere boekenwinkels. Ook hier blijkt immers dat kwaliteit geen gevolg is van een marktwerking.

- *Cultuur van onderuit en kijken over de muurtjes*

Groen! vindt het belangrijk dat er ruimte blijft voor kleine initiatieven. We willen geen markt- of aanbodgericht maar wel een vraaggestuurd beleid. We willen vertrekken van wat leeft in buurten, van wat opborrelt van onderuit, van bestaande initiatieven en reguliere werking. Beginnende muziekgroepjes, kleine allochtone producties, amateurtoneel, bibliotheken... Zij hebben vaak de kracht om jong en oud, autochtoon en allochtonen, een grote verscheidenheid aan groepen mensen te bereiken. Maar het ontbeert hen vaak aan die ultieme prikkel, de nodige ondersteuning, om hun werking te laten bloeien, te bestendigen en te vernieuwen.

We willen ook een lans breken voor jongerencultuur. We moeten durven investeren in experiment, ruimte laten voor 'gelukt mislukken'. Tegelijk willen we verder investeren in een stimulerend werkkader voor jonge kunstenaars (peterschap, werkbeurzen, werk- en productieplekken).

Groen! wil werken aan een netwerk, een weefsel dat zorgt voor een kruisbestuiving tussen amateurkunsten en de professionele sector, tussen onderwijs, bibliotheken en culturele verenigingen. Dat kan het best op lokaal niveau. De verdere uitbouw van een stevig lokaal ingebed cultuurbeleid is voor Groen! dan ook de juiste keuze.

- *Een duurzaam cultuurbeleid*

Er zijn steeds meer evenementen. Ze krijgen meer media-aandacht, appelleren publiek van heinde en ver, genereren meer financiële middelen. Ook de Vlaamse overheid investeert in een mooi aanbod aan formats: Ergoeddag, Monumentendag, Week van de Smaak, Week van de Amateurkunsten, enz. Lokale besturen kunnen instappen in dit aanbod. Daarnaast organiseren ze zelf steeds meer grote evenementen. Vaak hebben deze initiatieven de verdienste om een heel breed publiek, waaronder ook kinderen te bereiken. Dat is goed. Maar ze kunnen ook bedreigend zijn voor de reguliere werking van cultuurhuizen en voor de aandacht voor de kleinere, lokale initiatieven. Wij bepleiten een evenwicht tussen de dagelijkse werking en het buitengewone, en tussen de kleinschalige activiteiten en de evenementen. De pendel moet naar het midden. We gaan voor inhoudelijke duurzaamheid, voor inbedding, nazorg (van projecten), zorgvuldigheid en continuïteit.

Groen! wil ook voor Vlaanderen, naar analogie met het Londense 'Green Theatre Plan', en de groene afdruk van podiumkunsten van het Vlaams Theater Instituut, een groen kunsthuizenplan. Dat betekent dat de overheid een pact sluit met de culturele sector om tegen 2025 de globale CO₂-uitstoot van de cultuurhuizen met 60% te verminderen. De overheid investeert in klimaatvriendelijke cultuurcentra, theaters, kunstencentra, musea, vormingsinstellingen, die via energie- en transportplannen hun CO₂-uitstoot drastisch verminderen. Nieuwe gebouwen voldoen aan strenge energieprestatienormen en er is aandacht voor ecologische design en materialen.

Een beleid gericht op duurzaamheid gaat echter over meer dan over duurzame en ecologische infrastructuur en producties. Het betekent een minder vluchtig beleid. De cultuur- en mediasector snakken naar tijd om decreten op te volgen, uit te voeren en te evalueren. Het betekent ook dat er evenwicht wordt gevonden tussen reguliere werking en projectmatig werk. Projecten kunnen zorgen voor nieuwe impulsen, maar een verankering in, of samenwerking met, gevestigde verenigingen of gezelschappen kan vaak leiden tot een win-winsituatie.

Een minder vluchtige, duurzame cultuur impliceert dat we goede producties langer en meer durven spelen en dat we goede films langer kunnen blijven tonen. Zo kunnen we meer rendement halen uit die producties. En het komt ook de tewerkstelling in de sector ten goede. We willen vernieuwing immers alle kansen geven, zonder dat kwaliteit al te haastig onder druk komt te staan.

Ten slotte streven we met Groen! ook naar een echt omzichtige en duurzame omgang met ons onroerend erfgoed. We willen beter zorg dragen voor kunstschaten, voor verhalen, voor onze gebouwen, landschappen en stads- en dorpsgezichten. Ons erfgoed respecteren en het aanpassen aan de noden van vandaag en nieuwe moderne bestemmingen verlenen, is voor Groen! een belangrijke uitdaging. Denk aan de herbestemming van kerken.

Kunsten

In Vlaanderen zijn er veel kunstenaars van internationale klasse. Er is heel veel creatief talent uit onze gemeenschap. Dat moeten we koesteren. Maar goede kunstenaars trekken jonge en nieuwe kunstenaars aan, uit binnen- en buitenland. Het verklaart meteen de vele aanvragen voor subsidiëring, in allerlei werkvormen en voor allerlei projecten. We hebben een sterke groei gekend van talent, in de dans, het toneel of de muziek.

Het Kunstendecreet is een goede basis voor het kunstenbeleid. Het Kunstendecreet heeft bijgedragen tot een bloei van kwalitatieve kunst in Vlaanderen. De openheid van het decreet laat toe dat ook kwaliteitsvolle nieuwe en experimentele initiatieven alle kansen krijgen. Het Kunstendecreet laat ons toe te waarderen wat ontstaat, wat groeit van onderuit.

2.149. We willen niet minder initiatieven subsidiëren. Wel willen we onderzoeken of het niet mogelijk is om producties langer te laten spelen. Op die manier kunnen meer mensen ze zien. Het is ook een stap in de richting van een minder vluchtig en meer duurzaam beleid.

2.150. Wij vragen ook een correcte uitvoering van het decreet. Het is aan de minister om voor de start van elke subsidieronde een duidelijk kader te scheppen. Zo'n kader bestaat uit een veldbeschrijving en de visie op de evolutie ervan: hoe verhouden de kunstdisciplines zich onderling, wat met organisaties t.o.v. individuele kunstenaars, willen we meer of minder gezelschappen, op welke schaal, binnen welk budget enz. Groen! wil uiteraard een beoordeling van een hoog niveau, en een redelijk evenwicht tussen project- en structurele subsidie. We willen voldoende ruimte voor vernieuwing via projectmiddelen.

2.151. Concreet:

- Het systeem van vierjarige, tweejarige structurele steun en projectsubsidie wordt gerespecteerd.
- Voor projecten moet minstens 10 procent van het structurele bedrag van die discipline voorbehouden zijn, ingeschreven in het decreet.
- De minister moet zes maanden voor de start van de subsidieronde zijn algemene visie geven op de komende subsidieronde.
- We willen een optimalisering van de kwaliteitsbeoordeling: commissies samengesteld op basis van competentie, na een open oproep en minder 'gepolitiseerd'.

- We willen een inhaalbeweging voor sociaal-artistiek werk, kunsteducatie, kindertheater en architectuur.
- Voor beeldende kunstenaars willen we trajectbeurzen waardoor kunstenaars 2 of 4 jaar structureel kunnen worden ondersteund en pleiten we voor de erkenning van promotiegaleriers met een kwaliteitslabel.
- Productiedwang is niet zinvol. Gezelschappen mogen minder stukken spelen maar ze langer op het repertoire houden.
- Een ondersteuning van de arthouse-cinema's.
- En veel meer aandacht voor internationale residenties, internationale coproducties in de diverse disciplines.
- We zijn voor een microbelasting op de verkoop van filmtickets en dvd's die we investeren in de productie van film.
- We willen een Vlaamse versie van Wallimages voor de ondersteuning van de filmindustrie door coproductie en coördinatie en ondersteuning van filmopnames in Vlaanderen.

2.152. Groen! draagt het boek in het hart. Wij gaan voor een Vlaams beleid dat de creatie en productie van boeken stimuleert, dat een ruime verspreiding en promotie van het boek garandeert, de leesbevordering verder uitbouwt, opleiding en innovatie bevordert, oog heeft voor een internationale context en een hart voor het verleden. In dat kader denken we aan:

- De uitbreiding van de toepassing van het A-label voor boekhandels.
- In de letteren willen we meer inzetten voor non-fictie en hiervoor hetzelfde instrumentarium inzetten als voor fictie (met Fonds voor de Letteren en het Fonds Pascal Decroos).

2.153. Het sociaal statuut van de kunstenaars moet nog veel verbeteren. Er is nog nood aan een kader voor jonge kunstenaars (peterschap, werkbeurzen, productieplekken ...), een betere CAO binnen PC304 (die vertaald wordt in de subsidie-enveloppen), een versterking van het Kunstenloket, grotere kunstenaarsbeurzen, een beter auteursrecht, voldoende opleidings- en bijscholingsmogelijkheden voor (rijpere) kunstenaars die hun carrière willen heroriënteren (bv. naar het kunstonderwijs, de kunsteducatie, ...), een systeem voor tijdelijk werkenden die geen kunstenaar zijn, de voordelen van het kunstenaarsstatuut uitbreiden naar de beroepen die verbonden zijn met kunstproductie en -distributie; de sociale Maribel uit te breiden tot de artistieke sector.

2.154. We willen het voorzichtig aangezette circusbeleid ontwikkelen, met meer aandacht voor hedendaags circus en voor de traditionele nomadische circussen. Het Circuscentrum Vlaanderen moet van zich laten horen en de artiesten stevig ondersteunen, ook met opleidingen en circusateliers, zowel de professionelen als de amateurs. En internationale uitwisseling bevorderen. Verder vragen we aandacht voor het circuserfgoed.

2.155. Groen! wil we ook een jazz-plan voor Vlaanderen. Dat moet een geheel van initiatieven (op vlak van opleiding, praktijk, spreiding, internationaal, infrastructuur ...) bevatten op korte en middellange termijn ten gunste van de ontwikkeling van de jazzmuziek in Vlaanderen. We baseren ons op de studie van Simon Korteweg over de situatie van de jazzmuziek, de problemen die De Werf uit Brugge ondervond bij haar subsidieaanvraag, de problemen van concertorganisatoren, ...

Sociaal-cultureel werk en lokaal cultuurbeleid

Lokaal Cultuurbeleid

- 2.156. Het lokaal cultuurbeleid is volwassen aan het worden. Het verknoopt de verschillende cultuurvormen, de professionele en de amateurkunsten, de sectoren (bv. welzijn en onderwijs) en zorgt voor een lokale verantwoordelijkheid en dynamiek. Het lokaal cultuurbeleidsplan moet een bouwsteen blijven van dat beleid. Wel is er nood aan evaluatie en onderzoek. Zo moet bijvoorbeeld worden bekeken wat de oorzaak kan zijn van de zogenaamde 'witte vlekken', gemeenten die nog niet mee stapten in het decreet. Mogelijke hinderpalen moeten worden weggewerkt zonder dat de lat daarom lager mag gaan liggen.
- 2.157. De invulling van de gemeenschapsvormende opdracht mag meer aandacht krijgen. We rekenen hiervoor op Locus, het Vlaamse steunpunt voor lokaal cultuurbeleid.
- 2.158. De cultuurcentra en de gemeenschapscentra doen goed werk. Ze staan wel onder toenemende druk van de publiekscijfers. Nochtans hebben ze voor Groen! een brede cultuurspreidende rol, ook voor kwetsbare en moeilijkere kunstvormen, en een meer lokaal gericht en minder 'overall hetzelfde' aanbod. Dat laatste vereist een shift van een aanbodgestuurd naar een vraaggestuurd programmeren. Dit alles vereist niet enkel programmatoren maar ook procesbegeleiders die denken vanuit de bevolking. Lokale netwerkvorming is zeer belangrijk. Een goed voorbeeld is het nieuwe cultuurcentrum Gent (Circa) dat in dergelijke processen investeert, en dat niet eens over gebouwen beschikt. Het ophangen van een werking aan een groot gebouw is niet steeds nodig. Verder kan het ook duurzaam zijn om na te denken over de afstemming van de programmering en het profiel van naburige cultuurcentra. Beter eenmaal een volle zaal voor twee verschillende producties dan twee maal een halve zaal voor dezelfde productie die in een naburig cultuurcentrum in dezelfde periode wordt geprogrammeerd.
- 2.159. Groen! wil ook blijvende aandacht voor de bevordering van de cultuurparticipatie van kansengroepen en aandacht voor kinderpaticipatie in school- en in familieverband. De maximumfactuur mag geen daling van die participatie tot gevolg hebben.
- 2.160. Een hogere Vlaamse subsidiëring voor cultuur- en gemeenschapscentra is verdedigbaar om een divers en vraaggestuurd lokaal aanbod met een breed bereik te bewerkstelligen.
- 2.161. Openbare bibliotheken zijn laagdrempelige basisvoorzieningen. Wij willen ze verder inzetten om alle mensen een gelijke toegang te geven tot de informatiesamenleving. We willen een verdere uitwerking van de digitale openbare bibliotheek (alle gebruikersinformatie en toegang tot de catalogi van de Vlaamse openbare bibliotheken). We willen de bibliotheken blijvend inzetten als cultuurspreidende instelling: voor de ontsluiting van literatuur, muziek, informatie met bijzondere aandacht voor achtergebleven groepen in de samenleving. Ook de inbedding van de bibliotheek in de lokale gemeenschap, de laagdrempelige toegang tot informatie zijn troeven die nog krachtiger kunnen worden uitgewerkt. Wat het personeel betreft, moeten we attent zijn voor de grote uitstroom en noodzaak aan vervanging met verruimde competenties, onder andere om de gemeenschapsvormende en educatieve rol van bibliotheken ten volle te kunnen invullen.
- 2.162. We willen ook collectieve, kwalitatieve gunningcriteria voor boekenleveringen aan bibliotheken, aan scholen en de overheid. Zo garandeer je een divers aanbod en een kwalitatieve dienstverlening en een ondersteuning van de kwaliteitsboekhandel. In dit kader past een Vlaams beleid rond digitale duurzaamheid.
- 2.163. We steunen de tendens tot verzelfstandiging van gemeentelijke cultuurhuizen, inclusief goede samenwerkingsovereenkomsten met het gemeentebestuur, mandaatfuncties voor de directie, strategische plannen en operationele inhoudelijke autonomie van de stafleden.

Amateurlunsten

De amateurlunstensector in Vlaanderen doet het goed. Een kwart van de bevolking beoefent in de vrije tijd een kunstzinnige hobby. De uitdaging ligt in een inhoudelijke verdieping en een betere profilering en waardering van de sector.

2.164. Groen! wil een uitbouw van gestructureerde contacten met het kunstonderwijs. Onderwijs en verenigingen moeten elkaar vinden en samenwerken. We vragen ook dat de adviezen in 'Verdieping Verbreding' (studie over het DKO) ingang vinden. De meest opvallende voorstellen:

- Verlaging van de toegang tot het DKO van 8 tot 6 jaar (via een oriëntatiecursus).
- Onmiddellijke toegankelijkheid van bestaande curricula (bv. jazz en lichte muziek) i.p.v. na een verplichte cursus van 3 jaar klassiek zoals nu.
- Betere uitgebouwde samenwerkingsprojecten tussen het DKO, het leerplichtonderwijs en de sector van de amateurlunsten, en voldoende en degelijke kunsteducatie op school.
- Een stijging van de middelen voor de organisaties in de amateurlunsten met 20 procent is noodzakelijk.

2.165. Naar analogie met de sporttechnische begeleiders moet een wettelijk statuut ontwikkeld worden voor kunsttechnische begeleiders, waar de amateurlunsten een beroep op kunnen doen. Dit statuut zal de pedagogische en artistieke omkadering binnen de amateurlunsten (dirigenten, regisseurs, choreografen, ...) verstevigen en een impuls geven aan de tewerkstelling binnen deze sector.

2.166. Verder is er vraag naar een meer gericht curriculum in de hogere kunstopleidingen om bij afstuderen in staat te zijn amateurlunstenaars te kunnen coachen.

Sociaal-cultureel Volwassenenwerk

Het sociaal-cultureel werk heeft een turbulente periode achter de rug. Na de decretale ingrepen is het nu vooral zaak enige wetgevende rust in te bouwen en te investeren in de toekomstkansen van de sector. Een consequente uitvoering van het decreet is nodig. Dit moet de sector toelaten de maatschappelijke uitdagingen volop aan te gaan: toenemende dualisering van de samenleving tegengaan, duurzaamheid en burgerparticipatie bevorderen.

2.167. Decretaal is voorzien dat er in 2009-2010 een debat wordt gevoerd over de beleidsprioriteiten voor de sector, evenals over de middelen voor de toekomst. We moeten dan ook oplossingen afspreken voor gegevensverzameling, gericht onderzoek, internationale samenwerking, de opleidingen die tot het beroep leiden, en meer overleg tussen de overheidsniveaus. Bijzonder aandachtspunt moet gaan naar erkenning van de EVC's (Elders Verworven Competenties).

2.168. Daarnaast willen we ook aandacht voor de vele vormen van verenigingsleven die niet door dit decreet zijn gevat. Er werken nog tal van lokale groepen, actiecomités, wijkwerkingen. Zij blijven nu buiten beeld.

Cultureel en onroerend erfgoed

Het Erfgoeddecreet

- 2.169. Er is een goed decreet dat verder kan worden geïmplementeerd. Dit betekent een gestage groei van het aantal erfgoedconvenanten, erfgoedfora, de ontwikkeling erfgoeddepots i.s.m. de provincies, het bevorderen van samenwerking tussen de kunstmusea (o.a. de Vlaamse Kunst Collectie), het uitbreiden van de 1 euromaatregel voor jongeren tot alle erkende musea... Ook hier pleit Groen! voor een structurele verankering van 10% projectmiddelen. Dit om vernieuwing te stimuleren.
- 2.170. Daarnaast willen we ook op dit vlak de ingezette inhaalbeweging continueren. Niet alleen de budgettaire ruimte moet groeien maar ook de formules van expertisecentra willen we ten volle laten uitkristalliseren.

Nieuwe initiatieven

- 2.171. Vlaanderen heeft dringend nood aan een archiefdecreet voor publiekrechtelijke archiefinstellingen. Alle andere regio's en de federale overheid hebben wel regelingen.
- 2.172. Vlaanderen moet participeren aan het grote digitaliseringproject voor erfgoed 'Europeana'. Ook de samenwerking tussen het cultureel erfgoedveld en het IBBT op dit vlak verdient een blijvende ondersteuning.
- 2.173. We onderstrepen hier uitdrukkelijk het belang van erfgoededucatie. Op dit terrein moeten er in de volgende beleidsperiode fundamentele stappen vooruit worden gezet. Een betere samenwerking tussen de ministers van Cultuur en Onderwijs is in deze noodzakelijk.
- 2.174. De Vlaamse Gemeenschap moet voor tijdelijke tentoonstellingen een staatswaarborgregeling invoeren. Op die wijze vermijden organisatoren de peperdure verzekeringskost.
- 2.175. De VVBAD dringt aan op een decretaal depot voor Flandrica en in het bijzonder voor online publicaties.
- 2.176. Op vlak van tewerkstelling stellen we vast dat er te weinig afstemming is tussen de bestaande opleidingen en het erfgoedveld. Groen! wil de komende jaren investeren in diverse erfgoedopleidingen – ook op academisch niveau – die de noden van het cultureel erfgoedveld beter tegemoet komen. Daarbij zijn het steunpunt, het Instituut voor Publieksgeschiedenis (UGent), de VVBAD, ... belangrijke gesprekspartners.

Andere maatregelen

- 2.177. Het Topstukken decreet moet verder worden ingevuld. Dit betekent het aankopen van sleutelwerken en het vervolledigen van de topstukkenlijst (nu 203 objecten en 13 verzamelingen).
- 2.178. We willen ook een volwaardig beleid voor de bescherming van immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. De conventie immaterieel erfgoed, ingezet door Unesco in 2003, herbergt waarden die ook voor Groen! belangrijk zijn: duurzame omgang met kwetsbaar cultureel erfgoed, ontwikkeling van expertise en kennisverspreiding. Het aangezette experiment (bv. stoeten, processies, carnaval ...) moet doorgaan. Ook de Conventie van Faro (Raad van Europa) biedt kansen. Erfgoed wordt er zeer breed

ingevuld: natuur, landschappen, immaterieel erfgoed, ... Groen! wil deze conventie ook in Vlaanderen ten volle laten spelen.

2.179. We willen dat er een digitaliseringbeleid voor literaire erfgoedsector wordt ontwikkeld. Dit is een belangrijke hefboom voor conservering en ontsluiting. Ook moet er zorg worden gedragen voor schrijversarchieven. Die worden best zo weinig mogelijk gecommmercialiseerd, maar komen zoveel als mogelijk in publiek bezit. Fiscale incentives (vrijstelling erfenisrechten bij legaten) kunnen daartoe bijdragen.

2.180. Erfgoed verandert door de toenemende diversiteit in de samenleving. Het gemeenschappelijk cultureel erfgoed neemt wellicht af. We willen samen met alle betrokkenen, en zeker met mensen uit ander etnisch-culturele gemeenschappen nadenken over hoe we dat in de toekomst mee kunnen omgaan.

2.181. Er moeten ook voldoende middelen zijn voor de ontwikkeling van de Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Onroerend erfgoed

2.182. Wij willen een herstelplan 'Onroerend Erfgoed en Open Ruimte'. De voorbije beleidsperiode is er (veel te) weinig gebeurd voor het onroerend erfgoed (monumenten en landschappen). Het beschermingsbeleid is sterk vertraagd. Dat moet dringend worden gecorrigeerd. Alleen de lange lijst van te restaureren gebouwen is een beetje ingekort. Dat is ongeveer alles. De belangrijkste oorzaak schuilt in het feit dat het onroerend erfgoed (monumenten, landschappen, archeologie) is in het kader van 'Beter Bestuurlijk Beleid' overgeheveld is naar ruimtelijke ordening. Het gevolg is dat de zorg voor het erfgoed ondergeschikt is gemaakt aan de ruimtelijke ordening. Wij zijn er nog steeds van overtuigd dat Onroerend Erfgoed bij 'cultuur' thuishoort, ook al is het een gewestmaterie. Dit moet in de bestuurlijke organisatie worden verankerd, namelijk door een overheveling van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening naar Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de oprichting van een apart agentschap voor het (Onroerend) Erfgoed. We willen ook dat het in de portefeuille van de minister van Cultuur terecht komt. Dit moet resulteren in een toenadering tussen onroerend, roerend en immaterieel erfgoed (cf. Conventie van Faro). De noodzakelijke aandacht voor varend (schepen) of rollend erfgoed (auto's bv.) is een illustratie van de relativiteit van de huidige scheiding. Ook het kunstmatige onderscheid tussen zorg voor erfgoed en voor goede hedendaagse architectuur toont dat aan, de zorg voor schilderijen in kerken...

2.183. Concreet willen wij een groot accent op onderhoud (voorkomen) en op de zorg voor duurzaamheid (o.a. op vlak van energie, aangepaste materialen enz.). We willen het erfgoed ook inzetten voor hedendaagse functies en toepassingen. We moeten durven innoveren met respect voor het origineel.

2.184. We willen dat er in toekomst een koppeling wordt gemaakt tussen de inventaris Bouwkundig Erfgoed en het al dan niet toekennen van sloopvergunningen. Er moet een bindend advies zijn met een beroepsprocedure.

2.185. De bestaande inventarissen moeten worden vervolledigd en geactualiseerd. Voor het bouwkundig erfgoed ontbreken grote delen van de bouwkunst van de 20ste eeuw. Ook de thematisch-typologische benadering levert interessante meerwaardes op. Gemeenten moeten aangezet worden om de inventaris aan te wenden in hun gemeentelijk beleid.

- 2.186. De rol van de administratie moet evolueren van inspectie en controle naar coaching en begeleiding. We zouden de administratie in de provincies willen uitbreiden met raadgevers die door eigenaars, door geïnteresseerden en andere betrokkenen steeds kunnen worden geraadpleegd.
- 2.187. Voor de Archeologie willen we de dringende implementatie van het Verdrag van Malta. Een decreet moet een aantal principes minstens verankeren: veroorzakerprincipe, zorgplicht, voorkomingprincipe, voorzorgsprincipe, kwaliteitsvolle archeologische erfgoedzorg.
- 2.188. Voor de landschappen is er veel werk. Erfgoedlandschappen zijn gebaseerd op de ankerplaatsen, de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen, waarin een geheel van verschillende erfgoedelementen (naast landschappelijke ook monumentale of archeologische) voorkomt. De aanduiding van ankerplaatsen moet krachtiger gebeuren.
- 2.189. Sensibilisering blijft nodig. We moeten dan wel inzetten op de ontwikkeling van duurzame instrumenten (routes, info, panelen, websites enz.) en minder op eenmalige shots.
- 2.190. Groen! onderkent niet alleen de waarde van evenementiële formats zoals de Erfgoeddag en de Open Monumentendag – het betrekken van brede groepen bij erfgoed – maar heeft ook oog voor de organisatorische kant van het verhaal. Een rationalisering dringt zich op. Vandaar dat Groen! ervoor pleit om te werken naar een samensmelting van beide 'dagen'. Vanuit een integrale en geïntegreerde visie op erfgoedbeleid is dit een logische optie.
- 2.191. Het is ook nodig dat er in deze sector een middenveld van organisaties ontstaat. De bestaande moeten onafhankelijker worden van het Vlaams Gewest.
- 2.192. We willen een versterkte handhaving. Voor verwaarloosde panden waarvan de eigenaars de onderhoudsplicht niet respecteren, moet de overheid krachtadiger kunnen optreden zodat het pand niet teloor gaat.
- 2.193. Kustdorpen bedreigd? We moeten de eigenheid en de kwaliteit van de polderdorpen achter de kustlijn of in andere toeristische gebieden in Vlaanderen, bewaren. Die dorpen komen nu onder druk te staan omdat de kust stilaan volgebouwd raakt. Steeds meer mensen komen aan zee of in het platteland wonen of kopen er een tweede verblijf. De vastgoedsector speelt daar gretig op in. Aan de gemeentebesturen om hier stevig werk van te maken, met een krachtige ondersteuning van het Vlaams Gewest. Niet dat we de dorpen willen bevriezen. Nee, ze moeten evolueren, maar niet ten koste van de leefkwaliteit en de draagkracht van deze dorpen. We willen daarnaast ook het polderlandschap beter beschermen en delen voordragen op de lijst van het werelderfgoed.
- 2.194. Kerkelijk erfgoed is een grote zorg. Bewaren is nodig, zonder stil te staan. We moeten aan deze grote gebouwen – er komen er in de komende tijd steeds meer vrij – een nieuwe waardevolle invulling geven. Maar als die niet meer kan, dan moet er veel mogelijk zijn, voor zover het beantwoordt aan één voorwaarde: de nieuwe functie moet 'betekenisgevend' zijn. Een misviering is dat, maar ook een tentoonstellingsruimte, een jeugdcentrum of een boekhandel. Een multireligieuze invulling is aantrekkelijk. De ingreep moet omkeerbaar zijn. We kunnen leegstaande kerken beter een hedendaagse invulling geven, dan ze te laten verloederen, te vernietigen of te ontkennen. De overheden kijken de kat uit de boom en de kerk houdt afstand. Wij willen dat de volgende regering een tienjarenplan maakt voor het kerkelijk erfgoed.

Transversaal

Cultuurparticipatie

Het bereiken van zoveel mogelijk mensen is belangrijk. Net als de belevingswaarde voor bezoekers. Dit objectief hoeft niet in tegenstrijd te zijn met kwaliteit en ruimte voor experiment. Er zijn musea, theatergezelschappen enz. die erin slagen om een divers publiek te bereiken met kwaliteitsvolle voorstellingen of tentoonstellingen. Ze zuigen de mensen naar binnen door zorgvuldig te zoeken naar prikkelende invalshoeken die mensen kunnen warm maken, ook voor moeilijkere, ongewone onderwerpen.

- 2.195. Participatie realiseer je volgens Groen! door een ruime inzet van vele instrumenten. Het bereiken van meer mensen en een kwalitatievere beleving is voor ons zo belangrijk dat het in alle initiatieven en decreten thuishoort als rode draad.
- 2.196. Buitengewoon belangrijk is de participatie van kansengroepen. Het is bekend dat de participatie aan cultuur (ook sport of jeugdwerk) een emanciperend effect heeft en de eigenwaarde van mensen verhoogt.
- 2.197. We willen het bestaande instrumentarium (impulssubsidies, communicatie, participatieprojecten, democratische ticketprijzen, hobbyverenigingen, lokale netwerken armoede e.d.) verder ontwikkelen.
- 2.198. We willen dat de bereikbaarheid en de toegankelijkheid via het openbaar vervoer verbetert, o.a. door mobiliteitsvriendelijke uren die rekening houden met doorsnee einduren van voorstellingen.
- 2.199. Er is nood aan wetenschappelijke gegevens in verband met cultuurparticipatie van doelgroepen. Groen! vraagt de uitbouw van een kenniscentrum over cultuurparticipatie, dat onderzoeks- en praktijkmateriaal verzamelt en ter beschikking stelt, ook voor lokale besturen.

Cultuureducatie

- 2.200. Hoe intenser kinderen in contact kunnen komen met cultuur, hoe groter de kans dat ze ook van cultuur zullen genieten en dan ook blijvend zullen participeren. Een duurzaam participatiemodel begint op school. Het is heel erg belangrijk voor Groen! dat onze scholen alle talenten van alle kinderen ten volle ontwikkelen. Groen! lanceerde hiervoor het model van de 'onthaaste school'. Scholen moeten langer open zijn voor kinderen (en hun ouders.) Iedereen moet er terecht kunnen om tijdens de schooluren maar ook in wat nu 'naschoolse opvang' is, hun artistieke talenten te ontwikkelen. Samenwerkingsverbanden met het deeltijds kunstonderwijs, maar ook met erkende verenigingen of kunstenaars moeten maximaal worden uitgewerkt...
- 2.201. N.a.v. het rapport van Prof. Bamford, dat een doorlichting maakte, van kunst- en cultuureducatie in het leerplichtonderwijs, werkte een commissie aan beleidsaanbevelingen die verschenen in een eindrapport met de titel 'Gedeeld Verdeeld'. Cultuur- en kunsteducatie zijn essentieel en een onmisbaar deel van de opleiding en ontwikkeling van kinderen en jongeren. De aanbevelingen onderschrijven we ten volle. Secundaire scholen zetten, in samenwerking met hun culturele partners, concrete school- en onderwijsvormoverstijgende initiatieven op. Scholen moeten beroep kunnen doen op subsidies van de overheid. In het secundair onderwijs moet er een nieuw vak Culturele en Kunstzinnige Vorming ingeschreven worden in het curriculum.

- 2.202. Groen! gelooft dat een dergelijke grondige, doelgerichte aanpak via het regulier onderwijs maar in zeer nauwe samenwerking met de kunstensector en de erfgoedsector ervoor kan zorgen dat alle kinderen gelijke kansen hebben, gelijke succeservaringen. Het is de sleutel tot een democratisering van het onderwijs en van de maatschappij.
- 2.203. Daarnaast wil Groen! ook cultuur bij kinderen en jongeren in de vrije tijd en in familieverband blijven stimuleren. Want ook wie op jonge leeftijd in familiaal verband op een positieve manier in contact komt met kunst en cultuur, vergroot op exponentiële wijze zijn kansen op een breed-cultureel vrijetijdsrepertoire op latere leeftijd.

Cultuurcommunicatie

- 2.204. Cultuurnet Vlaanderen omschrijft zijn missie als 'meer mensen meer goesting geven in meer cultuur'. Cultuurcommunicatie is nuttig om meer mensen kennis te laten maken met nieuwe dingen en ze te prikkelen om meer te participeren aan meer verschillende vormen van cultuur. CultuurNet Vlaanderen ontwikkelde daarvoor een centrale databank (UiTdatabank) die de grondstof biedt voor twee sectorbrede projecten: het UiTproject, een samenwerkingsverband met de lokale besturen; en Vlieg, het label dat kinderen tot 12 jaar warm wil maken voor cultuur. Een spin-off van Vlieg is SuperVlieg met evenementen voor kinderen en jongeren in tientallen kleinstedelijke gebieden in heel Vlaanderen. Dergelijke projecten zorgen ervoor dat ook moeilijk te bereiken doelgroepen zoals jongeren in contact komen met cultuur. Belangrijk hierbij is dat evenementen en cultuurmarketing niet interfereren met de inhoud en bruggen bouwen naar langdurige engagementen.
- 2.205. Uiteraard speelt de openbare omroep een belangrijke rol in berichtgeving over cultuur, zowel in de toeleiding naar cultuur als de verdieping van de beleving ervan. Die rollen moeten nog sterker worden dan vandaag.

Internationaal cultuurbeleid

- 2.206. Internationale samenwerking en uitwisseling zijn verrijkend. Wij willen dat dit beleid op de eerste plaats vertrekt van bij de aanvragers, van uit het veld dus. Zij moeten de leidraad vormen.
- 2.207. Cultuur speelt een doorslaggevende rol in ontwikkeling. Daarover groeit een consensus. Maar kunst heeft het wel moeilijk. Helaas is kunst nog geen prioriteit voor de meeste landen in het Zuiden, waar kunst voorbehouden blijft voor de elite en voor wie de minimumbehoefte voldaan heeft. Maar exclusief denken in termen van vitale noden is een vergissing. Dan behandelen we mensen als vee, aldus Marie-Clémence Paes, cineaste uit Madagascar (in Mo april 2009). Zoals overall op de wereld is er in het Zuiden geen gebrek aan artistieke initiatieven. Mensen zijn creatieve wezen. Ze drukken gevoelens uit, individueel of in groep, en leveren op artistieke wijze commentaar op de omgeving. Alleen ontbreekt een aangepast beleidskader om die initiatieven te ondersteunen, aldus Gie Goris in Mo. De ondersteuning mag in de eerste plaats niet worden ingezet om aan het analfabetisme te werken of aan aidsbestrijding te doen, maar om de intrinsieke waarde kunst en cultuur zelf. Wij pleiten ervoor dat de Vlaamse Gemeenschap zo'n beleidskader ontwikkelt, dat de bedoeling heeft om met subsidies, in te spelen op vragen uit het zuiden, ingediend door artistieke organisaties, federaties of overheden. Ook samenwerkingsprojecten tussen organisaties uit het Noorden en het Zuiden moeten alle kansen krijgen. Ook overheden kunnen bilateraal samenwerken in de omkadering van de projecten, door het vrijmaken

van budgetten, door investeringen in culturele infrastructuur, in reis- en verblijfkosten van samenwerkingsprojecten enz.

- 2.208. Daarnaast willen we focussen op bilaterale samenwerking met landen waar de voorbije 10 jaar partnerschap is uitgebouwd (Zuid-Afrika, Marokko, ...). Continuïteit is belangrijk.
- 2.209. Groen! gaat voluit voor de ratificatie van de Conventie Culturele Diversiteit (Unesco, 2005). Het blijft jammer dat Vlaanderen tot op vandaag de conventie nog niet heeft geratificeerd. Voor Groen! zitten er voldoende hefboomen in om op een open manier met culturele verschillen om te gaan.
- 2.210. Daarnaast willen we nauwer inspelen op EU-initiatieven, en ook een actievere rol spelen in de EU-ministerraden.
- 2.211. De samenwerking met Nederland is een geval apart. Het gezamenlijk taalbeleid met de Nederlandse Taalunie (NTU) moet beter worden gericht en gecommuniceerd. We moeten ons concentreren op de plaats van het Nederlands in het buitenland, op taaldiversiteit, op strategieën om taalachterstand tegen te gaan, op technologische taaltoepassingen, maar steeds vanuit het standpunt van de taalgebruiker. Als er nog een spellingwijziging moet komen in 2015, dan moeten we vermijden de spelling nog complexer te maken. Het belang van de gemeenschappelijke taal en het gebruik van die taal in het onderwijs – ook in het hoger onderwijs – moet onze zorg wegdragen.
- 2.212. We stellen vast dat de uitwisseling van theater, dans en literatuur tussen Vlaanderen en Nederland niet zo intens (meer) is. Hoeveel Vlaamse gezelschappen spelen nog in Nederland en vice versa? En toch is er een goede samenwerking in o.a. deBuren, de Brakke Grond. We willen de samenwerking van naderbij bekijken.

Cultureel verdrag Vlaanderen – Wallonië

- 2.213. Vlaanderen heeft met vele landen een cultureel verdrag. Met onze dichtste buur Wallonië nog niet. Het wordt de hoogste tijd om daar wat aan te doen. Een verdrag bevordert uitwisseling, kennismaking, samenwerking, begrip en creëert meerwaarde. We kunnen elkaars cultuur beter leren kennen of zelfs herontdekken. Ook samenwerking op het vlak van onderwijs, zorg voor het erfgoed, media – bv. het ondertitelen van de journaals op de VRT en RTBF in de andere landstaal – behoort dan tot de mogelijkheden.

Culturele infrastructuur

- 2.214. Duurzame infrastructuur is noodzakelijk, waarbij aandacht voor energieverbruik, veiligheid, toegankelijkheid en condities voor de diverse functies op elkaar afgestemd worden. Wij willen een groen cultuurhuizenplan met het doel om tegen 2025 de globale CO₂-uitstoot met 60% te verminderen. Nieuwe gebouwen moeten voldoen aan strenge energieprestatienormen en er is aandacht voor ecologische design en materialen. Wij willen de middelen van het Foci (Fonds Culturele Infrastructuur) hiervoor inzetten en stevig vergroten. Renovatie gekoppeld aan ecologische inspanningen kan voor subsidie in aanmerking komen. Elke particuliere of openbare infrastructuur moet in aanmerking komen (theaterzalen, musea, bibliotheken, cultuurcentra ...). Binnen de Vlaamse overheid wordt hiervoor een expertisecel 'Ecologisch bouwen in de Vrijtijdssector' opgericht.

2.215. Daarnaast willen we het reglement verruimen tot de nieuwbouw of verbouwing van kunstencentra muziekclubs, sociaal-artistieke werkingen, beeldkunst, creatieruimte, ateliers en repetitielokalen in alle mogelijke genres en disciplines.

Cultuur en economie

2.216. Voor de bevordering van initiatieven op het raakvlak van cultuur en ondernemen is er CultuurInvest. Dit pas enkele jaren geleden opgerichte investeringsfonds wordt beheerd door ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) nv. Het fonds richt zich tot ondernemers in de cultuurindustrie. Voorbeelden zijn nieuwe media en computergames, de muziekindustrie en het concertwezen, uitgeverijen en boekhandels enz. CultuurInvest verstrekt leningen aan, en neemt participaties in ondernemingen en kan participeren in het kapitaal van de ondernemingen. Wij willen het fonds behouden, maar grondig evalueren – welke effecten heeft het gehad? – en zo nodig bijsturen.

2.217. Een van de bijsturingen die we alvast willen doen is het wegwerken van het strakke onderscheid tussen gesubsidieerde cultuur en commerciële cultuur. In een aantal gevallen bevinden initiatieven zich op het grensgebied. Ze vallen uit de subsidieboot, maar zijn (commercieel) te risicovol voor CultuurInvest. Een combinatie moet mogelijk zijn.

2.218. Het is nodig een beleidsvisie te ontwikkelen over de verhouding tussen Kunst en Economie. Een partnerschap tussen de kunstwereld/kunstenaar en de economische wereld is realistisch. Beiden hebben elkaar meer te bieden dan enkel creativiteit of sponsoring. Er groeien van onderuit verschillende initiatieven die de relatie tussen kunst en economie als onderwerp hebben en die ook zichtbaar worden. Ontwikkeling van expertise is dan ook nodig. De huidige afhankelijke positie van de kunst t.a.v. de economie moet evolueren naar een meer evenwaardig partnership. Dat kan zowel resulteren in een inhoudelijke en technische bijdrage aan de ontwikkeling van de kunstenaar en zijn kunstwerk als het creëren van betere financiële voorwaarden.

2.219. We willen samen met Cultuurinvest een kunstkoopregeling opzetten.

2.220. We willen de tax shelter uitbreiden naar andere kunst disciplines. Ook over een tax incentive (grotere aftrek) voor cultuurmecenaat moet met de federale overheid worden gepraat. Cultuurinvest moet organisaties microkredieten en/of overbruggingskredieten toekennen.

e-cultuur

We kunnen er niet omheen, we staan voor een grote digitalisering en ontsluiting van cultureel materiaal. Het gaat onder andere over de uitbouw van een digitale bibliotheek, bewaringsbeleid, ...

2.221. Wij willen het gebruik van ICT in de culturele sector bevorderen. In deze nota staan verspreid vele voorbeelden. We denken ook nog aan de steun aan de digitale creatie, in het e-erfgoedbeleid digitalisering versterken in functie van een zorgzame en actuele omgang met het cultureel erfgoed, de rol van de openbare bibliotheek versterken in de digitale verspreiding van informatie en cultuur, haar taak op het vlak van mediageletterdheid verder ontwikkelen in een alliantie met het onderwijs, enz.

Interculturaliseren

- 2.222. Het bestaande Kennisknooppunt Interculturaliteit doet goed werk. We willen hun initiatieven (actiedag en website) verder zetten.
- 2.223. Daarnaast willen we allerlei initiatieven die aan de basis ontstaan beter ondersteunen. Met de verenigingen van etnisch-culturele minderheden moeten we spreken over hun uitdijende rol en opdracht en hen daar beter voor ondersteunen.
- 2.224. We zijn niet voor quota voor bestuursraden, personeelssamenstelling enz. van vzw's, maar we willen wel incentives geven om de diversiteit op die vlakken te vergroten. We willen samen met de betrokkenen een gamma aan nieuwe methodieken ontwikkelen en cultuurhuizen aanzetten om diversiteitplannen te maken waarin streefcijfers worden geponeerd.
- 2.225. We zijn echter wel voor quota voor de bestuursorganen van overheidsorganisaties, jury's, beoordelingscommissies en adviesraden van de overheid.

De bovenbouw

- 2.226. Een goede bovenbouw (organisaties op de tweede lijn) is noodzakelijk. De steunpunten leveren onderzoek, reflectie, kwaliteitsbevordering en coördinatie. Ze zijn katalysator tussen beleid en werkveld (artiest, organisatie, vereniging...), tussen universiteiten en publiek, tussen informatie en educatie, tussen overheid en praktijk, tussen de maatschappij en de cultuurpraktijk. De belangenbehartigers komen op voor de belangen van hun deelsector. Wij vinden dat het onderscheid tussen de belangenbehartiging en de ondersteuning (steunpunten) van elke deelveld moet worden gehandhaafd. Het landschap is nu evenwichtig georganiseerd. We wensen daar niet grondig aan te morrelen.
- 2.227. Wetenschappelijk en beleidsgericht onderzoek gebeurt, maar er is continuïteit nodig. Nu begint men in elke legislatuur opnieuw. Er zijn goede aanzetten en nulmetingen die dreigen verloren te gaan. We willen de resultaten ook beter ontsluiten.

Hulpmiddelen voor personen met een handicap

- 2.228. Doven en slechthorenden zijn aangewezen op de Vlaamse gebarentaal. Deze is erkend. Voor tv en film wordt ondertiteling ingezet. Blinden en slechtzienden volgen film en tv via audio-ondertiteling en audiodescriptie. Deze hulpmiddelen worden slechts beperkt ingezet, te beperkt volgens ons. We willen de toepassing ervan verruimen.
- 2.229. Daarnaast willen we een campagne om in zoveel mogelijk culturele huizen (cultuurcentra, theaterzalen, musea, festivals in de open lucht, evenementen...) de nodige hulpmiddelen (ringleidingen, trilstoel, mobiele podia, audiofoon, ...) in te zetten en de toegankelijkheid (bv. rolwagens) drastisch te verhogen. Dat laatste is op vele plaatsen immers nog een ernstig probleem.

Vrijwilligerswerk

- 2.230. We willen alle inspanningen ondersteunen die het vrijwilligerswerk faciliteren en aangenaam houden. De vzw-wetgeving, de vrijwilligerswet en de hele problematiek omtrent de beheersvennootschappen verdienen bijzondere aandacht.

2.231. De vele organisaties moeten meer ruimte krijgen om de duizenden vrijwilligers nog beter te kunnen opvangen, ondersteunen en begeleiden. De Vlaamse overheid treedt hierbij op als facilitator. Ze zorgt ervoor dat er een vrijwilligersvriendelijk klimaat ontstaat, door maatregelen te nemen die de inzet en het engagement aanmoedigen. Ze screent de eigen regelgeving op mogelijke negatieve effecten op het vrijwilligerswerk.

Auteursrechten

2.232. We sommen hier enkele punten op uit het Europees programma van Groen!:

- Artiesten krijgen meer vrijheid bij het beheer van hun auteurs- en uitvoerdersrechten.
- De termijnen voor auteursrecht worden niet verlengd.
- De EU (en dus ook België) stelt alleen grootschalige, commerciële namaak en piraterij strafbaar. Werken waarop auteursrecht rust mogen voor privédoeleinden worden gekopieerd of gedownload;
- De EU (ook Vlaanderen) bevordert vormen van intellectuele eigendom die het makkelijker maken ideeën te delen en verder te ontwikkelen, zoals creative commons-licenties.

2.233. Groen! aanvaardt geen onaanvaardbare uitbreiding van het auteursrecht ten koste van de gebruiker en het publiek domein.

2.234. We pleiten voor invoering van een beperking in de Auteursrechtlijn die het op internet openbaar maken van collecties inclusief verweesde werken door musea faciliteert.

2.235. Groen! steunt de vragen van de auteurs over het leenrecht, maar wenst tegelijk geen grotere drempel in te voeren voor de gebruikers van bibliotheken, zoals leerlingen, studenten en onderzoekers.

Andere federale maatregelen

De federale overheid is bevoegd over vele randvoorwaarden voor cultuurbeleid.

2.236. Zo willen we een verlaagd BTW-tarief voor cultuurgoederen en culturele activiteiten.

2.237. En zoals eerder gesteld willen we een invoering van een ruimere tax shelter voor diverse culturele activiteiten zoals boekprojecten, musical enz.

Kunstopleidingen

2.238. Groen! stelt voor om voor het hoger kunstonderwijs een specifieke regelgeving te ontwikkelen. Ze zijn onder grote druk van Bologna-hervorming onderdeel geworden van hogescholen met zeer uiteenlopende opleidingen. Daardoor dreigt de specificiteit van het kunstonderwijs verloren te gaan. Wij willen een koepel 'kunstopleidingen' oprichten die motor moet zijn van onderling overleg en afstemming van de opleidingen, en samenwerking met de universiteiten en gespecialiseerde opleidingen in binnen- en buitenland. (Voor een noodzakelijke hervorming van het deeltijds kunstonderwijs verwijzen we naar het stukje over amateurkunsten.)

Media

De invloed van massamedia is enorm. Dat is een opportuniteit. Als geen ander medium kunnen radio, televisie, internet alle mensen ertoe aanzetten om deel te nemen aan cultuur. Maar daarom moeten pluriformiteit en kwaliteit gewaarborgd worden.

2.239. Groen! wil dat de volgende Minister van Cultuur ook de Minister van Media is. Niet de marketeers mogen immers de smaakmakers worden.

Mediaconcentratie

2.240. Groen! stelt vast dat de vermarkting van de media steeds verder gaat. Dat drukt op de kwaliteit van de media, vooral de commerciële media, maar bedreigt ook de pluriformiteit van de media. De mediaconcentratie zet onverminderd door. Dat is bedreigend voor de democratie. We hebben de kritische grens van concentratie al bereikt. De bevoegdheid hiervoor is federaal (mededinging) maar dat mag Vlaanderen niet beletten maatregelen te nemen en overleg te plegen met de andere overheden.

Kwalitatieve pers

Het laatste restje kwaliteitsjournalistiek in Vlaanderen dreigt kopje onder te gaan in de 'logica' van de vrije markt. Wat voor de financiële wereld geldt, geldt ook voor de media. Het belang van een goed geïnformeerde publieke opinie kan niet genoeg worden benadrukt. Net zoals het belang van een onafhankelijke en kwalitatieve pers. Die is cruciaal voor het goed functioneren van een open, democratische welvaartsstaat. Wij willen onafhankelijke, pluriforme kwaliteitsjournalistiek. Precies die berichtgeving staat zwaar onder druk. Er moet een set van maatregelen komen die daar aan tegemoet komt.

2.241. De uitgevers krijgen geld van de Vlaamse regering die de geschreven perssector steunt, gericht op het behoud van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams. Dit beleid moet in concrete resultaten worden omgezet en versterkt. Heel wat geld gaat naar onderzoek over technologie, digitalisering, nieuwe media. Maar wie onderzoekt er eigenlijk de kwaliteit van ons nieuws? Kan iemand écht zeggen hoeveel nieuws Vlaamse redacteurs zelf maken? Wat is de impact van de internationale persagentschappen op onze beeldvorming? Zonder objectieve wetenschappelijke gegevens is het moeilijk om gefundeerd over de media of de journalistiek te discussiëren. We willen een onafhankelijke stichting die de kwaliteit van de media bewaakt. Dat kan binnen de universiteit. In dit kader kan ook een financiële kwaliteitsbonus worden ingezet, voor de documentatiedienst bv., opleiding, buitenlandse stages, Europese berichtgeving of verslaggeving over de 'under-reported stories' in de globale media. Het Fonds Pascal Decroos (FPD) is een van de enige instanties die al tien jaar concreet en succesvol kwalitatieve journalistiek bevordert. Maar het FPD moet het doen met een te klein jaarbudget van 250.000 euro, waarvan de helft voor werkbeurzen voor journalisten.

2.242. Uitgevers moeten zich ertoe verbinden om de benoeming van de hoofdredactie afhankelijk te maken van een gekwalificeerde meerderheid van de redactie. Als zo'n afspraak al bestaat, blijft ze dode letter. Wij willen zo'n sluitende procedure in redactiestatuten en wettelijk beton gieten.

2.243. Ook de lezer (het publiek) moet betrokken worden bij het beleid van de krant, zoals dat bv. het geval is voor de Franse krant Libération.

- 2.244. Voor een arbeidsintensieve sector als de media ligt een loonlastenverlaging voor de hand. Dat zou gekoppeld kunnen worden aan de specifieke eisen voor kwaliteitsbevorderende maatregelen op redacties. Dat betekent ook investeren in feitencontroleurs of fact checkers.
- 2.245. Het probleem is ook acuut bij de Vlaamse cultuurpers. De cultuurjournalisten zijn ondertussen een bedreigde soort geworden. Schijnbaar is er nog veel cultuurberichtgeving, maar wie iets nader kijkt merkt dat er steeds minder plaats is voor beschouwing en achtergrondjournalistiek. Zeker kritische reflectie krijgt geen plaats meer. Die verandering voltrekt zich traag en sluipend, haast onzichtbaar voor de leek. Nieuws gaat over de toppers van de cultuurindustrie, van Werchter tot Daens. Al te makkelijk wordt het promotekstje van de organisatoren en kunstenaars overgenomen. De verknoping tussen media en evenementen lijkt meer op marketing dan op cultuurjournalistiek. Dan is er natuurlijk weinig of geen plaats meer voor recensies, voor nieuw en minder bekend talent, voor interessante activiteiten buiten de grotere steden (want daar komt toch weinig volk op af), voor achtergrondstukken over het subsidiebeleid in de kunsten, voor bedreigd onroerend en cultureel erfgoed. Wat moet er dan gebeuren? Ruimte geven aan recensies als kritische aanvulling op aankondigende bijdragen, een consequente keuze voor vaste medewerkers met een inhoudelijke expertise, een brede waaier aan externe medewerkers met specifieke competenties, en freelancers/specialisten inzetten.

Het duale televisielandschap

Er is een kwetsbaar evenwicht tussen de openbare omroep (VRT) en de commerciële zenders. Dat evenwicht is nodig om de commerciële zenders leefbaar te houden, maar het heeft een positief effect op het kwaliteitsniveau van zowel de VRT als VTM, VT4 enz. Die kwaliteit heeft vooral betrekking op de informatieprogramma's en op de eigen Vlaamse productie. Daarmee onderscheidt Vlaanderen zich van het buitenland.

Kinderen en televisie

- 2.246. Ten behoeve van kinderen en hun ouders bepleiten we de invoering van een uniform en algemeen classificatiesysteem, gericht op leeftijd en inhoud. Als model kan gekeken worden naar de Nederlandse 'Kijkwijzer'.
- 2.247. We willen dat kinderprogramma's splitscreenvrij blijven en vrij te blijven van nieuwe reclamevormen in het algemeen.

De openbare omroep als belangrijke baken

De omroep is een baken voor democratie, diversiteit en kwaliteit van de media. Het decreet omschrijft dat als volgt: "Als openbare omroeporganisatie heeft de VRT de opdracht een zo groot mogelijk aantal mediagebruikers te bereiken met een diversiteit aan hoogkwalitatieve programma's die de belangstelling van de mediagebruikers wekken en eraan voldoen. De VRT zorgt voor een kwalitatief hoogstaand aanbod in de sectoren informatie, cultuur, educatie en ontspanning. Prioritair moet de VRT op de kijker en luisteraar gerichte informatie- en cultuurprogramma's brengen. Daarnaast worden ook sport, eigentijdse educatie, eigen drama en ontspanning verzorgd. Het hele aanbod van de VRT wordt gekenmerkt door een hoge kwaliteit van de programma's, zowel naar inhoud, naar vorm als naar taalgebruik. (...) De VRT draagt via de programma's bij tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen. Daarom streeft hij naar een

leidinggevende rol op het gebied van informatie en cultuur. (...) De VRT volgt de technologische ontwikkelingen op de voet zodat hij zijn programma's, als dat nodig en wenselijk is, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden."

- 2.248. Wij blijven principieel achter deze opdracht staan. Ook achter het driesporenbeleid dat wordt gevoerd. Dit beleid bestaat uit een generalistisch aanbod voor iedereen, een generalistisch aanbod voor specifieke doelgroepen en een specialistisch thematisch aanbod met betrekking tot nieuws, cultuur en sport. Wij willen dat iedereen toegang krijgt tot het gehele aanbod, dus ook tot de zogenaamde rode knop. Maar het groter publiek mag ook iets van cultuur horen op een andere manier dan via de Rode Loper of de rode knop. Die knop houdt een risico in: het verbergen van cultuur en iets minder voorspelbaar televisiewerk, zelfs voor het Canvas-publiek. Het spreekt voor zich dat wij dat niet willen.
- 2.249. Algemeen willen wij dat de VRT wat meer 'durft'. De programmering van de openbare omroep is het voorbije decennium te veel gaan lijken op dat van een commerciële zender. Enige creativiteit en vernieuwing op dit vlak mag wel. Dat geldt ook voor Ketnet, dat kwalitatief het verschil moet maken terwijl het commercieel lijkt te worden. Ook de kwaliteit van de informatieprogramma's baart ons zorgen. We bedoelen de vluchtige journalistiek en informatieprogramma's die steeds meer naar infotainment neigen. Is er nog plaats voor een diepgravend gesprek?
- 2.250. Voor de verspreiding en de beleving van kunst en cultuur, voor diepgravende informatie en educatie is de openbare omroep vandaag amper vervangbaar. De omroep moet meer doen dan goede kijkcijfers halen. Het spreiden, de ondersteuning van de creatie en de commentaar op cultuur in de samenleving zijn een kerntaak:
- Groen! wil dat de VRT bij alle 'genres onderzoekt hoe ze – los van kijkcijfers – creaties mee kan steunen: via coproductie, promotie, captatie.
 - De VRT moet een groter aanbod aan echte Vlaamse documentaires produceren. Nu is dat echt ondermaats.
 - De zorg voor het waardevolle boek binnen de programmering van de openbare omroep blijft een belangrijk aandachtspunt. De VRT-beheersovereenkomst moet hier een afspraak over bevatten.
 - Groen! wil geen reclameboodschappen op televisie, hooguit een beperkte vermelding van de sponsors. Op de radio mag de reclame niet toenemen. De VRT mag reclamevrij worden, als de verloren middelen gecompenseerd worden door een verhoging van de dotatie.
 - Voor de bescherming en ontsluiting van het beeld- en geluidsarchief van de VRT moeten dringend substantiële middelen worden ingezet. In samenwerking met het brede cultureel erfgoedveld cf. de gezamenlijke problematiek van digitalisering, ontsluiting, ...
 - We willen dat de VRT een groter bedrag investeert in filmproductie, in het bijzonder in auteursfilm.
 - De diversiteit in de samenleving moet door de omroep weerspiegeld worden. De aangezette inspanningen op het vlak van opleiding en stages kunnen versterkt worden.
- 2.251. Wij willen er ook op toezien dat de VRT haar voortrekkersrol in de digitalisering van de media blijft spelen en steeds vooraan kan staan om nieuwe technologieën zoals DVB-T en DVB-H te ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat het Europese mededingingsbeleid de publieke omroepen meer armslag geeft, onder meer voor het ontwikkelen van nieuwe (digitale) diensten.

Digitale tv voor iedereen, ook de rode knop

- 2.252. Groen! wil dat elke Vlaming digitale tv kan kijken. Wij willen de tv-producenten verplichten in hun toestellen een adapter in te bouwen. Voor mensen die een toestel hebben zonder zo'n adapter, zouden

Telenet en Belgacom het eenvoudigste model zonder kosten moeten leveren, zonder dat de abonnementsprijs ten opzichte van analoge tv wijzigt. Dan kan iedereen beschikken over de rode knop, over de aanvullende of verrijkte inhoud en een ruim basispakket aan zenders. De verdeling van alle zenders (incl. rode knop) van de VRT via DVB-T (digitale antenne) moet gegarandeerd blijven als een niet-betalende basisvoorziening.

Open Net

2.253. Topmanifestaties zoals Olympische Spelen, wielerklassiekers, de Elisabethwedstrijd, de ronde van Frankrijk enz., moeten steeds in open net bekeken kunnen worden. Ze mogen niet worden aangeboden op een betaalzender. Om de hoge kost van internationale sportrechten te beheersen, kunnen de Vlaamse tv-zenders samenwerken. Ze kunnen ze dan aan een betaalbare prijs verwerven in plaats van tegen elkaar op te concurreren.

Wegwerken van de digitale kloof

Wij willen dat er inspanningen worden geleverd om de digitale kloof weg te werken. We denken dat een totaalaanpak nodig is die niet alleen de nadruk legt op ICT-bezit, maar ook op het gebruik van digitale technologieën. Die aanpak mag zich niet enkel richten op de financiële aspecten maar ook op de ontwikkeling van vaardigheden en het optimaliseren van de sociale omgeving. Wij sluiten ons aan bij de aanbevelingen van de beleidsnota van de commissie Digitaal Vlaanderen.

2.254. Wij willen een sociaal internettarief. Onze voorstellen zijn:

- Internetconnectie als een basisrecht garanderen.
- Een systeem uitwerken waarbij mensen met vervangingsinkomens, gepensioneerden en houders van het OMNIO-statuut tegen verlaagd tarief kunnen surfen.
- Het sociaal internettarief naar analogie met het sociaal elektriciteitstarief het laagste op de markt houden.

2.255. Sensibiliseren en ondersteunen van organisaties voor het aanwenden van ICT binnen hun specifieke werking.

2.256. We willen het gebruik van vrije software stimuleren, de omgang met en het gebruik van digitale technologie te vergemakkelijken door een groter aanbod van (laagdrempelige) cursussen.

2.257. Voor de mensen in armoede en andere kansengroepen is er een set van complementaire inspanningen nodig die inwerken op sociale, materiële, financiële en kennisgerelateerde drempels. Door het verdiepen en verbreden van de digitale kloof is er immers voor deze groepen op alle levensdomeinen een groter uitsluitingrisico. Vlaanderen heeft een digitale agenda nodig heeft om de digitale kloof in al haar verschillende dimensies te dichten. We moeten dus bijzondere inspanningen leveren voor mensen in armoede en andere kansengroepen

- door te onderzoeken of en hoe binnen onder andere de sociale economie geïnvesteerd kan worden in een tweedehands circuit voor pc's,
- door mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij de aanschaf van een pc,
- door op lokaal vlak te zorgen voor laagdrempelige en kostenloze helpdesks en herstellingsateliers, en na te gaan welke rol initiatieven binnen de sociale economie daarbij kunnen spelen,

- door maatregelen te nemen om te verzekeren dat kinderen uit gezinnen die in armoede leven thuis over een computer kunnen beschikken voor de duur van hun studies.